

Lycklamahuis te Beetsterzwaag

Themajaar Historische Buitenplaatsen: 2012

Een landelijke werkgroep is bezig met de voorbereiding van een themajaar voor historische buitenplaatsen in 2012. De hiertoe opgerichte stichting wil in de eerste plaats zo veel mogelijk mensen voor historische buitenplaatsen interesseren en de waardering aanwakkeren. Zij wil een 'waaier aan activiteiten' organiseren. Te denken valt aan landelijke publieksevenementen, tentoonstellingen, publicaties, tv-programma's, symposia, lezingen en educatieve activiteiten.

De Stichting Staten en Stinzen heeft steun betuigd aan het initiatief. De stichting hoopt dat in 2012 een link kan worden gelegd tussen dit initiatief en het treffen tussen Friezen en mensen van Friese afkomst, dat ook in 2012 gepland is. De website van 'Fryslân ferbynt' zegt daarover: 'Fryslân ferbynt noaget ynteressearre Friezen om utens en 'everyone who loves Fryslân' út nei Fryslân te kommen. Yn de simmer fan 2012 wurdt in programma draaid foar partikulieren en ûndernimmers; fol mei belibbing, warberens en moetsjen.' Naast een openingsmanifestatie worden allerlei arrangementen gepland om de provincie te bezoeken en voorts meerdaagse programma's over bepaalde thema's, waaronder Historie en taal. Een masterclass 'Fryslân Ambassadeur' en een slotmanifestatie completeren het programma zoals dat er nu, zeer voorlopig, uitziet.

Project In alle staten, deel III: Noord-Fryslân

De Stichting Staten en Stinzen wil het project 'In alle staten' afronden door ook de noordelijke staten en stinzen in een brochure en op haar website te presenteren. Dit jaar hopen wij de derde brochure in de reeks te laten verschijnen. Met daarin onder meer Fogelsanghstate en een aantal Franeker gebouwen.

De Stichting Staten en Stinzen heeft als doel de bekendheid van de staten en landhuizen in Fryslân te vergroten en het bezoek te bevorderen. Daarnaast wordt gestreefd naar een klimaat waarin behoud en beheer vanzelfsprekend is. Stichting Staten en Stinzen, Postbus 137, 8900 AL Leeuwarden 058 266 66 17 info@statenenstinzen.nl www.statenenstinzen.nl Redactie: F. Doting, R. Mulder-Radetzky, P. Nieuwenhuijsen, F. Feijen (BYLD)

In alle staten nieuwsbrief van de stichting Staten en Stinzen
Nummer 11 september 2010

IN ALLE STATEN

Lyndensteyn te Beetsterzwaag vanuit de overtuin

Open Monumentendagen in staten en stinzen

Het weekend van 11 en 12 september 2010 staat in het teken van de landelijke Open Monumentendagen (www.openmonumentendag.nl). Ook in Friesland werken verscheidene gemeenten mee, waarbij de meeste ook aandacht schenken aan het thema van dit jaar: de smaak van de 19e eeuw. Ook rond de staten en stinzen vinden activiteiten plaats en worden locaties opengesteld die niet alle dagen kunnen worden betreden. Onderstaande opsomming beperkt zich dan ook tot de bijzonderheden. In de meeste gevallen blijft de openstelling beperkt tot de zaterdag, 11 september.

Op die dag heten in Beetsterzwaag Lyndensteyn en het Lycklamahûs u welkom. Beetsterzwaag is op meerdere fronten actief: op zeven locaties is iets te bewonderen. Een treffend voorbeeld is de regentenkamer van de Van Teyensfundatie, een zeer aanzienlijk gebouw aan het Kerkepad Oost. In de Tropische kas (overtuin van het Lycklamahuis) wordt een boekenmarkt gehouden en in het huis zelf vindt een harpconcert plaats. Diverse winkels in het dorp staan ook in het teken van de smaak van de negentiende eeuw.

De gemeente Heerenveen koos, in samenwerking met Friesland Bank en particuliere landgoedeigenaren, als thema 'zelfvoorziening'. In Oranjewoud krijgt dit gestalte onder de titel "De 'heerlijkheid' Oranjewoud, smaak van het verleden". De hof- of slotboerderij, de moestuinen met kassen en boomgaarden leverden in het verleden de producten voor dagelijks gebruik van de bewoners. Zo was een landgoed zelfvoorzienend.

Deze objecten, voor zover nog aanwezig, worden voor het publiek opengesteld. Bij landgoed Oranjewoud zijn een appelhuisje, een druivenkas en fruitmuren te zien. Bij Oranjestein gaat het om een fraaie oranjerie, een bloemenkas en een ijskelder. Bij Klein Jagtlust zijn het koetshuis en een houten schuur te bezichtigen.

In Dronrijp kan het park rond de buitenplaats Schatzenburg worden bekeken. De tuinen zijn onlangs gerestaureerd en ademen nu weer de sfeer die de tuinarchitect Lucas Roodbaerd kenmerkte. Ze zijn drie hectare groot en een wandeling waard.

Lees verder op pag.2

U vindt hier een keuze uit de activiteiten die dit voorjaar plaatsvinden op en rond de Friese staten. Voor informatie over openingstijden en dergelijke raadleeft u de website.

ACTIVITEITEN NAJAAR 2010

Jaarlijkse bijeenkomst Staten en Stinzen

De jaarlijkse bijeenkomst van ons stichtingsbestuur en de bewoners en beheerders der staten zal dit jaar plaatsvinden op 9 november in De Klinze (Aldtsjerk). Een delegatie van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (Amersfoort) zal 's middags een bezoek brengen aan de provincie en 's avonds een presentatie verzorgen.

❖ Open Monumentendagen: 11 en 12 september

❖ Uniastate, Bears

De 'luchtspiegeling' van Uniastate kan van dichtbij worden bekeken vanuit de kerk van Bears. In de kerk is een permanente expositie over staten en stinzen te zien. 19 sept.: laatste 'fietsconcert'. Duo VanCampVanDelft (cello, orgel) speelt in Blessum (14 uur), Boksum (15 uur) en Bears (16 uur) (totaal 8 km fietsen) Tien euro voor drie concerten van een half uur. Info: els.weeda@tiscali.nl of www.uniastatebears.nl

❖ Dekema State, Jelsum

t/m 12 september: tentoonstelling van 19e-eeuwse kledij.
16 oktober: kastanjemiddag (een spellencircuit voor kinderen)
4 oktober t/m 19 november: Museumschatjes, een reeks bezoeken van schoolklassen.
10, 11 en 12 december: Dekemastate in kerstfeer.
Open: t/m oktober - dinsdag t/m zondag, 13.00 - 17.00 uur.

❖ Museum Martena, Franeker

17 sept t/m 31 okt.: de Mallabaarse brieven van dominee Jacobus Canter Visscher uit India.
10 t/m 14 nov.: Masterclass Oladiacoba: werken van masterclassleerlingen uit groep 8.
19 nov.: Solotentoonstelling van Femke Dijkstra, winnares van het Coba de Groot stipendium 2009.
Zie ook: www.museummartena.nl

❖ Fogelsanghstate, Veenklooster

t/m 31 okt.: dinsdag t/m zaterdag van 10 tot 5 en op zondag van 1 tot 5
De Van Iddekinge collectie, de overgeërfde bezittingen van een Groningse notabelfamilie.

❖ Schierstins, Veenwouden

18 sept. t/m 24 okt.: Expositie 'Ge-roman-tiseerde regio'- literaire streekproducten in romanvorm uit noordoost Fryslân n.a.v. het jaarthema 'streekproducten' van Markant Friesland, het samenwerkingsverband van de musea in noordoost Fryslân.
25 sept. 20.00 uur: concert Sido Martens. (folkmuzeik: zang, gitaar, mandoline)
1 okt. 20.00 uur: Kerst Huisman - 'de mystyk fan de Fryske Wâlden',
15 okt.: Jan Jongsma - een Friese lezing over streekromans.
23 okt. 20.00 uur: Trio Katterpilaar - vernieuwende kleinkunst, verhalen en muzeik.
27 okt. 15.00 uur: Aylu & Illustro, voorstelling voor kinderen van 6 t/m 12

❖ Prinsessehof, Leeuwarden

De tentoonstelling Oranjegoed! duurt nog tot 14 november. Daarnaast is er tot en met 31 oktober Liefde en hebzucht 05, Verhalen van gepassioneerde keramiekverzamelaars.

en verder: www.beleeffriesland.nl/anders/kunst-cultuur/staten-en-stinzen

Open Monumentendagen in staten en stinzen (vervolg)

Ook de gemeente Leeuwarderadeel is actief, veelal op zaterdag én zondag. Veel speelt zich af op Dekema State te Jelsum. Het programma van Dekema State vermeldt in de eerste plaats een proeverij in het teken van de negentiende eeuw, waaraan diverse bedrijven meewerken (www.dekemastate.nl). U kunt er o.a. ouderwets snoepgoed, honing, wijn, kaas, vleeswaren en oude bakkersproducten proeven en kopen. Daarnaast zijn er diverse demonstraties. De expositie van negentiende-eeuwse mode is ook nog aanwezig. Op zaterdag organiseert de gemeente wandelingen en fietstochten, onder meer op het traject van het voormalige Dokkumer Lokaeltsje. Voor Dokkumer koffie kunt u in de Túnmanswente van Martena State in Koarnjum terecht, waar ook groente uit de moestuin wordt verkocht door de mbo-leerlingen. In Bolsward kan de Monsma State bezocht worden, tegenwoordig het woonhuis van de stadsomroeper. Natuurlijk zijn er nog meer staten en stinzen opengesteld, maar dat is dan op de normaal geldende openingstijden.

Drs. R. Mulder-Radetzky, drs. P.M. Nieuwenhuijsen

Samenwerkende erfgoedorganisaties

Met het oogmerk een grotere eenheid te bereiken in de zorg voor het Fries monumentaal erfgoed heeft het bureau BMC een rapport uitgebracht over de wijze waarop dit kan worden georganiseerd. Het bureau schetst een groeimodel, waarin allereerst wordt samengewerkt op het gebied van promotie en presentatie enerzijds en in backoffice-taken anderzijds.

De Stichting Staten en Stinzen heeft op dit punt instemmend gereageerd en verder aangedrongen op concrete initiatieven. Als voorbeeld heeft zij een pilot genoemd van een integrale erfgoedwebsite voor één of twee Friese gemeenten. De keus zou dan moeten vallen op gemeenten die zo veel mogelijk soorten monumenten op hun grondgebied hebben staan, zodat alle organisaties hun expertise kunnen inbrengen.

Netwerk Veiligheidszorg voor Fries cultureel erfgoed

Bewoners en beheerders van staten en stinzen hebben een grote verantwoordelijkheid: naast de dagelijkse zorg voor het erfgoed moet men altijd optimaal voorbereid zijn op bijzondere incidenten, ongelukken en zelfs calamiteiten. Een allesomvattende veiligheidszorg is iets waarin je maar beter zo goed mogelijk kunt samenwerken. De Museumfederatie Fryslân is daarom ingegaan op een landelijk initiatief, zodat nu een Netwerk Veiligheidszorg van de grond komt op een regionale basis. In een folder roept het Netwerk erfgoedbewakers op zich aan te sluiten. Er zijn zeven werkgroepbijeenkomsten gepland, die het de deelnemers mogelijk maken een eigen calamiteitenplan op te stellen, contact te leggen met anderen die voor dezelfde taak staan en bovendien de contacten te verstevigen met externe hulpdiensten.

Informatie en aanmelding via:

info@museumfederatiefryslan.nl

